

Používání zubních rentgenových zařízení, veterinárních rentgenových zařízení a kostních denzitometrů po 1.1.2017, podle zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon

Dnem 1. 1. 2017 vstupuje v platnost zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, který nahrazuje dosavadní zákon č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tato skutečnost s sebou přináší poměrně významné změny, které souvisí s používáním jednoduchých rentgenových zařízení. Prováděcími právními předpisy k novému zákonu č. 263/2016 Sb., atomový zákon (dále NAZ) budou, kromě jiných, vyhláška č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje (dále NOVRO) a vyhláška č. 409/2016 Sb., o činnostech zvláště důležitých z hlediska jaderné bezpečnosti a radiační ochrany, zvláštní odborné způsobilosti a přípravě osoby zajišťující radiační ochranu registranta, (dále VZOZ).

NAZ zavádí nový pojem „registrace“. Používat výše uvedená rentgenová zařízení po 1.1.2017 lze pouze po provedení registrace této činnosti (§ 10 NAZ).

Od 1.1.2017 tedy mohou nastat následující situace:

Mám platné povolení dle stávajícího zák. č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů:

Osoby, které získaly povolení k používání zubních, veterinárních rtg přístrojů a kostních denzitometrů před 31.12.2016, se od 1.1.2017 považují za registry dle NAZ (dle § 229 odst. 5 NAZ). Tato registrace je platná do doby platnosti uvedené v rozhodnutí o povolení, **nejdéle ale 5 let**, a to i v případě, pokud bylo povolení vydáno na dobu neurčitou. Pak je nutné požádat o novou registraci.

Platnost stávajících oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany (dohlížející osoby) skončí uplynutím původní doby platnosti (§ 231 NAZ). Držitel oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany podle stávajícího zák. č. 18/1997 Sb., je povinen se účastnit odborné přípravy podle tohoto zákona do 5 let (§231 NAZ).

Nemám platné povolení dle stávajícího zák. č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů a chci používat zubní, veterinární RTG, kostní denzitometr:

Ti, kteří budou chtít používat výše uvedená zařízení a do 31.12.2016 nejsou držiteli platného povolení, **musí po 1. 1. 2017 požádat SÚJB o registraci.**

Postup a podmínky registrace:

1) Registrant ustanoví osobu zajišťující radiační ochranu registranta.

Registrant ustanoví osobu zajišťující radiační ochranu registranta. Tato osoba zajišťující radiační ochranu registranta je povinna splnit požadavky na odbornou přípravu **do 31. 12. 2017 (absolvování vzdělávacího kurzu)**, pokud není držitelem oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany podle stávajícího zák. č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů (§ 230 odst. 1 NOVRO). Potvrzení o absolvování kurzu následně doloží SÚJB. Odborná příprava osoby zajišťující radiační ochranu registranta spočívá v absolvování vzdělávacího kurzu v délce 6 hodin vyučovacího času u osoby, která má k této činnosti povolení SÚJB. Tyto osoby budou aktuálně k nalezení na stránkách SÚJB www.sujb.cz. Vzdělávací kurz musí být opakován každých 5 let (§ 20 VZOZ), **není ukončen zkouškou na SÚJB**. Proto je nejvhodnější a nejjednodušší, aby vzdělávací kurz absolvoval každý radiační pracovník, který bude obsluhovat výše uvedené rentgenové zařízení. Registrant následně doloží SÚJB kopii potvrzení o absolvování vzdělávacího kurzu.

Opět platí, že platnost stávajících oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany (dohlížející osoby) skončí uplynutím původní doby platnosti (§ 231 NAZ). Držitel oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany podle stávajícího zák. č. 18/1997 Sb., je povinen se účastnit odborné přípravy podle tohoto zákona do 5 let (§231 NAZ).

2) Podmínky registrace - svéprávnost, bezúhonnost, odborná způsobilost

Registrace bude vydána za splnění předpokladu, že:

- a) fyzická osoba,
- b) fyzické osoby, které jsou členy statutárního orgánu právnické osoby statutárního orgánu nebo
- c) fyzická osoba, která je zástupcem právnické osoby, která je členem statutárního orgánu jsou **plně svéprávné** (§ 13 NAZ).

Registrace bude vydána za splnění předpokladu, že:

- a) fyzická osoba,
- b) fyzické osoby, které jsou členy statutárního orgánu právnické osoby statutárního orgánu,
- c) právnická osoba a právnická osoba, která je členem statutárního orgánu právnické osoby nebo
- d) fyzická osoba, která je zástupcem právnické osoby, která je členem statutárního orgánu jsou **bezúhonné** (§ 13 NAZ).

Za bezúhonnou osobu se podle § 14 NAZ považuje osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin, pokud souvisí s povolovanou anebo registrovanou činností, nebo k trestu odnětí svobody v délce trvání delší 3 let, žádá-li o povolení.

Bezúhonnost fyzických osob se prokazuje:

- a) výpisem z evidence Rejstříku trestů,
- b) výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným státem, jehož je osoba státním příslušníkem, nebo čestným prohlášením o bezúhonnosti, nebo
- c) výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným státem posledního pobytu, trvajícího déle než 3 měsíce ve 2 po sobě následujících letech, nebo čestným prohlášením o bezúhonnosti.

Bezúhonnost právnických osob se prokazuje:

- a) výpisem z evidence Rejstříku trestů,
- b) výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným státem, na jehož území má právnická osoba sídlo, nebo čestným prohlášením o bezúhonnosti, nebo
- c) výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným státem, na jehož území právnická osoba v posledních 2 po sobě následujících letech podnikala, nebo čestným prohlášením o bezúhonnosti.

Doklad o bezúhonnosti nesmí být starší 3 měsíců.

Úřad si může vyžádat výpis z evidence Rejstříku trestů za účelem zjištění bezúhonnosti podle jiného právního předpisu. K žádosti o registraci je nutné uvést informace nutné k získání výpisu z rejstříku trestů.

Registrace bude vydána za splnění předpokladu, že:

- a) fyzická osoba nebo
- b) alespoň jedna fyzická osoba, která je členem statutárního orgánu právnické osoby je **odborně způsobilá.**

Dokladem prokazujícím odbornou způsobilost fyzické osoby nebo odbornou způsobilost alespoň jednoho ze členů statutárního orgánu, je doklad o ukončeném středním vzdělání s maturitní zkouškou či ukončené střední vzdělání s výučním listem a praxí v délce nejméně 3 roky, **splnění podmínky 3 let praxe v oboru se nevyžaduje pro radiační činnosti související při poskytování zdravotní péče zubními lékaři.**

3) Registrační formulář a dokumentace pro registrovanou činnost (§ 68 NOVRO)

Žádost o registraci musí být podána na registračním formuláři A1 (§ 17 odst. 1 NAZ). Vzor registračního formuláře A1 je uveden v příloze č. 21 NOVRO. Žádost o registraci musí být doložena (§ 17 odst. 2 NAZ):

- a) Dokladem prokazujícím odbornou způsobilost fyzické osoby nebo odbornou způsobilost alespoň jednoho ze členů statutárního orgánu.
- b) Dokladem o ustanovení fyzické osoby zajišťující radiační ochranu registranta (dále osoba zajišťující RO registranta) a její písemný souhlas s ustanovením.
- c) Protokol přijímací zkoušky nebo poslední zkoušky dlouhodobé stability zdroje ionizujícího záření.
- d) Doklad o absolvování odborné přípravy osoby zajišťující RO registranta.
- e) Provedení registrace je podmíněno uhrazením správního poplatku 500,- Kč. Platbu je možno uskutečnit formou kolku nebo bezhotovostní platbou. Údaje pro provedení bezhotovostní platby jsou uvedeny na registračním formuláři.

4) **Registrace na SÚJB**

Pokud žádost o registraci obsahuje náležitosti požadované § 17 NAZ, SÚJB provede registraci do 30 pracovních dnů tím, že potvrdí provedení registrace na registračním formuláři (§ 20 odst. 1 NAZ) a zašle žadateli zpět. Pokud žádost o registraci neobsahuje náležitosti podle § 17 NAZ, SÚJB vyzve žadatele k odstranění nedostatků, pokud žadatel nedostatky neodstraní v požadované lhůtě, Úřad žádost o registraci zamítne (§ 20 odst. 2, 3, 4 NAZ).

5) **Povinnosti registranta v oblasti radiační ochrany (§ 68 NAZ)**

- a) Zajistit provedení přijímací zkoušky zdroje ionizujícího záření před uvedením zdroje do provozu. Tyto zkoušky mohou provádět pouze osoby, které mají povolení k provádění této činnosti od SÚJB.
- b) Pro používání zubních rentgenových zařízení: Zajistit provádění zkoušky dlouhodobé stability zdroje ionizujícího záření, a to s četností nejméně jednou za dobu 12 měsíců pro zubní výpočetní tomograf a nejméně jednou za 36 měsíců pro ostatní zubní rentgenová zařízení (§ 29 odst. 1 písm. a) NOVRO). Zubní rentgenová zařízení panoramatická a intraorální jsou kategorizována jako jednoduché zdroje ionizujícího záření (§ 14 NOVRO). Zubní výpočetní tomograf je významným zdrojem ionizujícího záření (§ 15 NOVRO).
- c) Pro používání veterinárních rentgenových zařízení: Zajistit provádění zkoušek dlouhodobé stability zdroje ionizujícího záření, a to s četností jednou za 36 měsíců (§ 29 odst. 1 písm. a) NOVRO). Veterinární rentgenová zařízení jsou kategorizována jako jednoduché zdroje ionizujícího záření (§ 14 NOVRO).
- d) Pro používání kostních denzitometrů: Zkoušku dlouhodobé stability nahrazují pravidelné zkoušky provozní stálosti (§ 68 odst. 1 písm. f NAZ). Kostní denzitometr je kategorizován jako jednoduchý zdroj ionizujícího záření (§ 14 NOVRO).
- e) Zajistit provedení zkoušky dlouhodobé stability nejpozději v kalendářním měsíci, v jehož průběhu uplyne lhůta pro její provedení (§ 29 odst. 2 NOVRO).
- f) Zajistit provádění zkoušek provozní stálosti u lékařského ozáření zdravotnickým pracovníkem, který v klinické praxi zdroj ionizujícího záření používá (§ 32 odst. 1 písm. b) NOVRO). Provádět je může radiační pracovník (například lékař, radiologický asistent). V oblasti veterinární medicíny radiační pracovník, který pracuje se zdrojem

ionizujícího záření. Provádět je nemohou externí osoby, které na pracovišti běžně nepracují. Zkoušky provozní stálosti se provádí (§ 31 odst. 1 NOVRO) v rozsahu a četnosti stanovené přílohou č. 13 NOVRO.

- g) Vést evidenci zdrojů (§ 40 NOVRO) a následně zasílat SÚJB údaje o zdrojích ionizujícího záření (§ 41 NOVRO).
- h) Řídit se přílohou č. 20 NOVRO - Postupy pro zajištění radiační ochrany registrantem při používání zdroje ionizujícího záření

SHRNUTÍ

- **POUŽÍVÁM ZUBNÍ RTG, VETERINÁRNÍ RTG, KOSTNÍ DENZITOMETR** a mám povolení SÚJB k používání s platností na dobu neurčitou - vydané před 31. 12. 2016

Od 1. 1. 2017 se mé povolení automaticky stává registrací, která zaniká za 5 let.
Do této doby se musím nově registrovat.

- **POUŽÍVÁM ZUBNÍ RTG, VETERINÁRNÍ RTG, KOSTNÍ DENZITOMETR** a mám povolení SÚJB k používání s platností na dobu určitou - vydané před 31. 12. 2016

Od 1. 1. 2017 se mé povolení automaticky stává registrací s platností do doby uvedené v rozhodnutí, max. však na 5 let. Do této doby se musím nově registrovat

- **CHCI POUŽÍVAT ZUBNÍ RTG, VETERINÁRNÍ RTG, KOSTNÍ DENZITOMETR** a k 31. 12. 2016 nemám povolení k používání

Musím podat žádost SÚJB o registraci na registračním formuláři registrační formulář

- **OD 1.1.2017 MUSÍM USTANOVIT OSOBU ZAJIŠŤUJÍCÍ RADIČNÍ OCHRANU REGISTRANTA** a zajistit její přípravu a přítomnost na pracovišti (upozornění - nelze zajistit externě)

A. Ustanovím osobu zajišťující radiační ochranu registranta a do 31. 12. 2017 zajistím její odbornou přípravu (absolvováním vzdělávacího kurzu) a přítomnost této osoby na pracovišti.

Po tomto kurzu osoba již neskládá zkoušku na SÚJB.

B. Na pracovišti se zubním RTG, veterinárním RTG, kostním denzitometrem, je přítomna dohlížející osoba s oprávněním SÚJB - oprávnění je platné do doby v něm uvedené, nejdéle však 5 let, do té doby se tato osoba musí zúčastnit další odborné přípravy (absolvováním vzdělávacího kurzu). Po tomto kurzu osoba již neskládá zkoušku na SÚJB.